

87% młodych Polaków spodziewa się wyższej emerytury niż prognozuje ZUS

Młodzi Polacy niewiele wiedzą i myślą o zabezpieczeniu emerytalnym. Temat ten uznają za trudny i nudny, a najmniejszym zaufaniem w tej kwestii obdarzają rząd i administrację publiczną. Aż 87% z nich spodziewa się wyższej emerytury niż prognozuje ZUS, a tylko 6% aktywnie poszukuje wiedzy z tej dziedziny. Jednocześnie większość młodych dorosłych uważa, że instytucje finansowe powinny edukować w zakresie oszczędzania na emeryturę.

Przewidywania stopy zastąpienia

Prognozowana przez ZUS stopa zastąpienia, czyli stosunek wysokości przyszłej emerytury do ostatniego wynagrodzenia, może wynieść w 2060 r. około 24,6%. Dzisiejsi młodzi dorośli są jednak optymistami w tym obszarze i aż 87% z nich spodziewa się, że prognoza ZUS-u jest niedoszacowana. Połowa młodych dorosłych szacuje przyszłą stopę zastąpienia na co najmniej 68%, a niemal 30% spodziewa się, że ich emerytura wypłacana z ZUS-u będzie co najmniej w takiej wysokości, jak ich ostatnie wynagrodzenie.

Równocześnie niemal 85% młodych dorosłych spodziewa się, że przyszłe świadczenie emerytalne pozwoli im w najlepszym przypadku pokryć tylko podstawowe potrzeby lub nie wystarczy nawet na to. 12% młodych dorosłych spodziewa się, że świadczenie z ZUS-u pozwoli im nie tylko zrealizować podstawowe potrzeby, ale też zabezpieczy dodatkowe wydatki, a 4% badanych spodziewa się, że oprócz tego będzie mogło także oszczędzać środki ze świadczenia emerytalnego.

– Młodzi Polacy przeszacowują wysokość swojej przyszłej emerytury wypłacanej z ZUS-u, ale nawet ta przeszacowana wartość postrzegana jest przez nich jako niewystarczająca dla godnego życia. Jeśli spojrzeć na opisane powyżej wyniki z drugiej strony, to można dostrzec, że 70% Polaków uznaje, iż ich emerytura będzie niższa niż wysokość ich ostatniej pensji – tłumaczy dr Katarzyna Sekścińska z Uniwersytetu Warszawskiego.

Refleksje o emeryturze

Tylko 16% młodych dorosłych zastanawia się nad tym, jak będzie wyglądać ich życie na emeryturze przynajmniej raz na trzy miesiące, a co dziesiąty nigdy o tym nie myślał. Stosunkowo nieduże zainteresowanie tematem systemu emerytalnego i oszczędzania na emeryturę wśród młodych ludzi może wynikać m.in. z tego, w jaki sposób postrzegają oni te zagadnienia. Około 53% młodych dorosłych postrzega te tematy jako nudne, a 74%, że są także trudne.

Poziom wiedzy

Nadmierny optymizm w szacunkach przyszłych emerytur i niewielkie zainteresowanie tematem zabezpieczenia finansowego na okres emerytury może w pewnym stopniu być objaśniane wiedzą młodych Polaków z zakresu systemu emerytalnego.

W badaniu przeprowadzony został test podstawowej wiedzy dotyczącej emerytalnych instrumentów finansowych. Na tle wiedzy o innych instrumentach, zdecydowanie najwięcej młodych ludzi posiada wiedzę z zakresu PPK. Ponad połowa badanych znała poprawne odpowiedzi na zadane pytania. W przypadku IKZE tylko co piąty młody Polak umiał udzielić poprawnych odpowiedzi, a w przypadku IKE dotyczyło to 23% badanych. Około 80% młodych dorosłych nie wie czym jest IKE i IKZE, a 73% nie wie czym jest OFE, co zaś ciekawe, w przypadku pytań o każdy z tych instrumentów, mniej więcej co piąty Polak był błędnie przekonany o poprawności swoich odpowiedzi. Może to wyjaśniać dlaczego część młodych ludzi nie decyduje się na odkładanie środków w IKE i IKZE lub czuje się oszukana, gdy konfrontuje swoją błędną wiedzę z rzeczywistością.

Zdobywanie wiedzy

Wspominany brak zainteresowania tematem funkcjonowania w okresie emerytury przekłada się również na niski poziom zainteresowania emerytalnymi instrumentami finansowymi. Jedynie 6% młodych dorosłych aktywnie poszukuje informacji na ten temat, a kolejne 41% szuka informacji tylko czasem i są to specyficzne, wąskie informacje w odpowiedzi na to, że coś konkretnego ich zaniepokoiło. Pozostałe 53% młodych Polaków wie o instrumentach emerytalnych i o systemie emerytalnym tyle, ile

przypadkiem usłyszy. Często są to informacje wyrwane z kontekstu i zupełnie nieustrukturyzowane, są pojedynczymi kawałkami układanki, z których trudno złożyć spójny obraz.

Kwestia zaufania

Młodzi ludzie w kwestiach związanych z oszczędzaniem na emeryturę i tematami systemu emerytalnego w największym stopniu ufają własnej wiedzy i intuicji (65%). Na drugim miejscu plasują się przyjaciele i rodzina (62%). Na następnym są eksperci, materiały edukacyjne i strony www instytucji finansowych, cieszące się zaufaniem na poziomie 58-57%, a szkoda, bo to często są restrykcyjnie tworzone treści, z największym poszanowaniem faktów. Dalej są pracownicy instytucji finansowych i doradcy finansowi cieszą się o 5% mniejszym zaufaniem niż rodzina i przyjaciele. Na kolejnych miejscach znajdują się blogi tematyczne, artykuły w prasie, audycje radiowe i telewizyjne. Najmniejszym zaufaniem jako źródło wiedzy o instrumentach emerytalnych i systemie emerytalnym są dla młodych ludzi rząd i administracja publiczna, którym ufają tylko w 40%.

– *Wyniki dotyczące zaufania związanego z oszczędzaniem na emeryturę napawają smutkiem i niepokojem. Z jednej strony młodzi ludzie najbardziej wierzą sobie i bliskim, a to i inne badania pokazują, że z wiedzą o systemie emerytalnym w społeczeństwie nie jest dobrze. Z drugiej strony rząd i administracja publiczna, które organizują ten system, które są gwarantem jego stabilności, są na końcu listy obdarzanych zaufaniem. W takiej sytuacji trudno się dziwić, że młodzi ludzie z rezerwą podchodzą do zabezpieczenia się na emeryturę* – komentuje dr Katarzyna Sekścińska z Uniwersytetu Warszawskiego.

Postrzeżenie działań edukacyjnych instytucji finansowych

Zdaniem 79% młodych dorosłych instytucje finansowe powinny edukować Polaków w zakresie systemu emerytalnego. Ponadto odpowiedzialność instytucji finansowych w tym zakresie Polacy szacują tak samo, jak odpowiedzialność państwa, na poziomie 56%. Większą odpowiedzialność Polacy przypisują sobie (62%), ale co ciekawe odpowiedzialność przypisana szkole jest na niższym, 51% poziomie (Wykres 8).

Mimo, iż 37% młodych dorosłych spotkało się z działaniami edukacyjnymi oferowanymi przez instytucje finansowe, tylko 15% zdecydowało się z nich skorzystać. Najczęstszym powodem niekorzystania z inicjatyw edukacyjnych jest brak czasu (36%) i brak zainteresowania tematem (33%). Kolejnym powodem, wskazywanym przez 26% młodych dorosłych jest nieodpowiednia forma edukacji. Trudność materiału wskazuje jako argument 18% badanych, niezbyt ciekawe treści 15%. Brak zaufania do inicjatyw instytucji finansowych wskazuje 14% badanych, a 8% zwraca uwagę na potencjalny konflikt interesów.

– *Instytucje finansowe, zgodnie z oczekiwaniami młodych osób, od wielu lat prowadzą działania edukacyjne i badają ich efektywność. Inicjatywy te zostały zauważone i uwzględnione w Krajowej Strategii Edukacji Finansowej. W IGTE staramy się jak najlepiej wychodzić naprzeciw potrzebom młodych osób, mając świadomość, że trudna tematyka zabezpieczenia emerytalnego musi być tłumaczona prosto i atrakcyjnie, stąd nasze projekty „Przewodnik emerytalny”, „Zadbane finanse” i „Zadbana przyszłość”* – podsumowuje Małgorzata Rusewicz, prezes IGTE.

[Pełna treść ekspertyzy IGTE 12/2023 „Wiedza młodych Polaków o systemie emerytalnym i finansowych instrumentach emerytalnych” dostępna jest tutaj.](#)

„Badanie świadomości emerytalnej i postaw wobec systemu emerytalnego Polaków do 30 roku życia” na zlecenie Izby Gospodarczej Towarzystw Emerytalnych przeprowadziła dr Katarzyna Sekścińska na Ogólnopolskim Panelu badawczym Ariadna. Badanie zrealizowano w terminie: 25.04.2023 – 8.05.2023 r., w metodologii CAWI na próbie 1108 dorosłych Polaków w wieku 18-30 lat (średnia 26 lat), próba reprezentatywna ogólnopolska, 53,6% próby stanowiły kobiety, 46,2% mężczyźni oraz 0,2% osoby nie identyfikujące się z żadną płcią.

Izba Gospodarcza Towarzystw Emerytalnych to założona w 1999 roku organizacja samorządu gospodarczego reprezentująca branżę Powszechnych Towarzystw Emerytalnych, instytucji zarządzających Otwartymi Funduszami Emerytalnymi oraz Dobrowolnymi Funduszami Emerytalnymi. Izba zrzesza 7 towarzystw reprezentujących interesy około 15 mln swoich klientów. Członkowie Izby zarządzają aktywami o wartości stu kilkudziesięciu mld złotych, które inwestują głównie w polską gospodarkę. IGTE prowadzi działania wspierające tworzenie legislacji sprzyjającej efektywnemu systemowi emerytalnemu, rozwija wiedzę ekspercką w zakresie zabezpieczenia emerytalnego i rynku kapitałowego, buduje relacje z interesariuszami, przekazuje wyniki swoich prac opinii społecznej oraz podejmuje inicjatywy edukacyjne.